

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	3Cdo/62/2016
Identifikačné číslo spisu:	5113239748
Dátum vydania rozhodnutia:	06.03.2017
Meno a priezvisko:	JUDr. Daniela Sučanská
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2017:5113239748.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkýň 1/ Ing. B. L., bývajúcej v O., 2/ Ing. E. B., bývajúcej v O., zastúpených JUDr. Janou Ftorkovou, advokátkou so sídlom v Žiline, Vojtecha Spanyola č. 8343/1A, proti žalovanému Bc. N.C., bývajúcemu v O., zastúpenému JUDr. Milanom Rojčekom, advokátom so sídlom v Žiline, Sládkovičova č. 9, o vydanie bezdôvodného obohatenia, vedenej na Okresnom súde Žilina pod sp. zn. 17 C 319/2013, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 29. júna 2015 sp. zn. 8 Co 86/2015, takto

rozhodol:

Napadnutý rozsudok z r u š u j e a vec vracia Krajskému súdu v Žiline na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Žilina (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 29. októbra 2014 č.k. 17 C 319/2013-66 uložil žalovanému povinnosť zaplatiť každej zo žalobkýň sumu 5 204,24 € spolu s úrokom z omeškania 5,5 % ročne zo sumy 5 204,40 € od 25. novembra 2013 do zaplatenia. Žalovanému zároveň uložil povinnosť zaplatiť žalobkyniam spoločne a nerozdielne trovy konania. Súd mal z vykonaného dokazovania za preukázané, že žalobkyne sú podielovými spoluvlastníkmi pozemkových nehnuteľností nachádzajúcich sa v katastrálnom území T., pričom na uvedených pozemkoch sú umiestnené stavby, ktoré sú vo vlastníctve žalovaného. Žalovaný pozemok, ktorý je v celosti oplotený, užíva bez oprávnenia, pričom dlhodobo (od roku 2005, kedy nadobudol nehnuteľnosť) nemá záujem na právnom usporiadaní vzťahov s vlastníkom pozemku. Súd prvej inštancie konštatoval, že žalovaný ako vlastník stavieb, ktorý nie je vlastníkom pozemku, na ktorom sú stavby zriadené, a ktoré v celosti užíva, sa tým, že nemusel vynaložiť prostriedky na nadobudnutie pozemku a neplatí odplatu za jeho užívanie, obohatil na úkor vlastníka pozemku. Žalovaný je teda zodpovednostným subjektom na vydanie bezdôvodného obohatenia. Ďalej uviedol, že žalovanému nesvedčí žiadne zmluvné alebo vecné právo užívania predmetných pozemkových nehnuteľností žalobkýň a z dôvodu neexistencie titulu oprávnenia užívania nehnuteľností ušetril to, čo by musel vynaložiť na odplatu za užívanie takýchto nehnuteľností za obdobných podmienok, a o výšku takto určených aktív sa obohatil. Pri stanovení výšky bezdôvodného obohatenia súd vychádzal zo znaleckého posudku predloženého žalobkýňami. O náhrade trov konania súd rozhodol podľa § 142 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“).

2. Na odvolanie žalovaného Krajský súd v Žiline (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom z 29. júna 2015 sp. zn. 8 Co 86/2015 rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil ako vecne správny (§ 219 ods. 1 a 2 O.s.p.); žalobkyniam priznal náhradu trov odvolacieho konania. Po preskúmaní veci dospel k záveru, že súd prvej inštancie v dostatočnom rozsahu zistil skutočnosti rozhodné pre posúdenie danej veci, vec správne rozhodol a svoje rozhodnutie i náležite odôvodnil. Na námietku žalovaného, že mu postupom súdu bola odňatá možnosť konať pred súdom tým, že súd vykonal pojednávanie v jeho neprítomnosti, odvolací súd poukázal na obsah spisu, z ktorého vyplynulo, že žalovaný bol na pojednávanie konajúce 29. októbra 2014 riadne a včas predvolaný, keď predvolanie mu bolo doručené dňa 4. septembra 2014. Deň pred konaním pojednávania žalovaný doručil súdu ospravedlnenie a žiadosť o jeho odročenie z dôvodu neočakávanej služobnej cesty, ktorú skutočnosť však nijakým spôsobom nepreukázal (nepripojil cestovný príkaz či nariadenie služobnej cesty zamestnávateľom). Odvolací súd tiež uviedol, že v konaní bolo následne preukázané, že žalovaný žiadnu služobnú cestu daného dňa neabsolvoval, čo neskôr potvrdil aj samotný žalovaný s odôvodnením, že ho postihli náhle zdravotné problémy. Avšak ani túto skutočnosť žalovaný súdu nepreukázal, a to ani v rámci podaného odvolania. Vzhľadom na uvedené a s prihliadnutím na § 119 ods. 1 a 2 O.s.p. odvolací súd uzavrel, že postup súdu prvej inštancie bol v súlade s § 101 ods. 2 O.s.p. Odvolacie námietky žalovaného týkajúce sa samotného rozhodnutia súdu prvej inštancie vyhodnotil odvolací súd ako nedôvodné poukazujúc na nečinnosť žalovaného počas celého konania, ktorý nenavrhol vykonať žiadne dôkazy a ani sa nevyjadril k návrhu na začatie konania, čím nesplnil povinnosť tvrdenia a dôkaznú povinnosť vyplývajúcu z § 101 ods. 1 O.s.p.

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal žalovaný dovolanie, ktoré formálne odôvodnil tým, že v konaní došlo k vade podľa § 237 písm. f/ O.s.p. (§ 241 ods. 2 písm. a/ O.s.p.), rozhodnutie spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.) a konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci (§ 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.). Namietal postup súdu prvej inštancie, ktorý mu nezaslal prílohy žaloby, predovšetkým znalecký posudok vypracovaný Ing. R. R., pričom aj na jeho základe rozhodol a ním aj zdôvodnil rozsudok. Dovolateľ sa s týmto znaleckým posudkom nemohol oboznámiť, a zároveň tak došlo k odňatiu možnosti účastníka položiť pred súdom znalcovi otázky. Tiež sa nestotožnil s odôvodnením a posúdením jeho ospravedlnenia neúčasti na pojednávaní oboma súdmi. Súdu prvej inštancie vytkol, že namiesto kontaktovania sa so zamestnávateľom dovolateľa, tento oslovil z neznámych príčin radového zamestnanca, ktorý však nemohol mať žiadne vedomosti o náhlych zdravotných problémoch dovolateľa. Ďalej namietal, že vyjadrenie žalobkyní k dovolaniu zo dňa 17. marca 2015 mu bolo zaslané až odvolacím súdom na základe prípisu zo dňa 18. júna 2015, ktoré prevzal dňa 2. júla 2015, pričom vo veci bolo rozhodnuté už dňa 29. júna 2015. Dovolateľ mal za to, že toto vyjadrenie mu odvolací súd zaslal len formálne, nakoľko v prípise súdu nebolo uvedené žiadne poučenie, že žalovaný má právo sa vyjadriť k zaslanému vyjadreniu a nebola mu poskytnutá ani primeraná lehota na prípadné vyjadrenie. Nesúhlasil tiež so skutkovými zisteniami, z ktorých vychádzali súdy nižších stupňov pri posúdení veci, poukazujúc na to, že argumentácie žalobkyní je potrebné považovať za zavádzajúce, účelové a klamlivé. Napokon uviedol, že súdy sa dôsledne neriadili ustanovením § 157 ods. 2 O.s.p. a ich rozhodnutia nemajú dostatočné a objektívne odôvodnenie, keďže v nich absentujú odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky. Z uvedeného dôvodu je rozhodnutie prvoinštančného a odvolacieho súdu nezrozumiteľné a nepreskúmateľné. Dovolateľ z týchto dôvodov navrhol rozhodnutia súdov zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

4. Žalobkyne vo vyjadrení k dovolaniu uviedli, že žalovanému bol doručený návrh vo veci, v ktorom sa uvádzali a oboznamovali dôkazy pripojené k návrhu, vrátane znalcom vypočítanej všeobecnej hodnoty nájmu za jednotlivé obdobia. Žalovaný však ani po doručení návrhu až do rozhodnutia prvoinštančného súdu nepožiadaval o doručenie znaleckého posudku, nenamielal znalecké závery, ani nepožiadaval o vykonanie dôkazu súdom nariadeným znaleckým dokazovaním napriek tomu, že nesúhlasil so všeobecnou cenou nájmu uvedenou v návrhu. Za neopodstatnené považovali aj dôvody, pre ktoré žiadal žalovaný odročiť pojednávanie konané dňa 29. októbra 2014, nakoľko žalovaný nepreukázal žiadne dôležité dôvody, pre ktoré by súd podľa § 119 O.s.p. mohol pojednávanie odročiť. Navyše, dôvod uvedený žalovaným sa ukázal ako nepravdivý, čo napokon súd preveril aj priamym telefonickým kontaktom. Z celého spisu je možné vyvodiť, že to bol práve žalovaný, ktorý si sám svojim konaním

znemožnil možnosť konať pred súdom tým, že sa sám rozhodol nevyužiť svoje práva ako účastník konania. Súdu nie je možné vytýkať, že by v súvislosti s poskytnutím zákonných prostriedkov vzťahujúcich sa k možnosti žalovaného konať pred súdom nekonal v súlade so zákonom. Vo vzťahu k námietke žalovaného ohľadom doručenia vyjadrenia k odvolaniu žalobkyne uviedli, že tento stav nie je možné hodnotiť „ako odňatie možnosti konať pred súdom okrem iného i z dôvodu, že dôvody na odvolanie odporca uviedol v písomnom odvolaní, ktoré boli v odvolacom konaní preskúmané súdom“. Vzhľadom k tomu, že dovolanie neobsahuje skutočnosti, ktoré by opodstatňovali jeho prípustnosť, žalobkyne žiadali toto dovolanie zamietnuť a priznať im trovy dovolacieho konania.

5. Dovolanie bolo podané 7. októbra 2015. Podľa prechodného ustanovenia § 470 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“), ktorý nadobudol účinnosť 1. júla 2016, platí, že ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti. Podľa § 470 ods. 2 veta prvá CSP (ale) právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutie treba zrušiť.

7. Dovolanie je procesný úkon strany adresovaný súdu. Dovolateľ ním prejavuje vôľu vyvolať účinok spočívajúci v prelomení právoplatnosti napadnutého rozhodnutia a uskutočnení meritórneho dovolacieho prieskumu.

7.1. Dovolaná podané do 30. júna 2016, v prípade ktorých podľa vtedy účinnej právnej úpravy nebol daný dôvod ani pre zastavenie konania [napríklad vzhľadom na nesplnenie osobitnej podmienky dovolacieho konania (§ 241 ods. 1 veta druhá O.s.p.) ani pre odmietnutie dovolania [z niektorého dôvodu vyplývajúceho z ustanovenia § 243c O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. a/ až d/ O.s.p. (napríklad preto, lebo dovolanie bolo podané proti rozhodnutiu, proti ktorému nebol tento opravný prostriedok prípustný)], vyvolali procesný účinok umožňujúci a zároveň prikazujúci dovolaciemu súdu uskutočniť meritórny dovolací prieskum.

7.2. Tie dovolania podané do 30. júna 2016, v prípade ktorých bol podľa vtedy účinnej právnej úpravy daný dôvod na zastavenie dovolacieho konania alebo odmietnutie dovolania, tento procesný účinok nemali (porovnaj tiež I. ÚS 4/2011 a II. ÚS 172/03).

8. Zohľadňujúc vzájomnú koreláciu ustanovení § 470 ods. 1 CSP a § 470 ods. 2 CSP dovolací súd konštatuje, že nová právna úprava vychádza síce z princípu okamžitej aplikability procesnoprávných noriem (viď § 470 ods. 1 CSP), rešpektuje ale procesný účinok tých dovolaní uvedených v bode 7.1., ktorý zostal zachovaný aj po 30. júni 2016 (viď § 470 ods. 2 CSP). V dôsledku toho platí, že ustanovenia novej, od 1. júla 2016 účinnej, právnej úpravy o dovolaní a dovolacom konaní sa v prípade týchto dovolaní nemôže uplatniť v plnom rozsahu hneď od uvedeného dňa, v celej šírke a so všetkými dôsledkami. Úplná aplikabilita týchto ustanovení novej právnej úpravy sa uplatní až pri dovolaniach podaných od uvedeného dňa. Opačný záver by bol porušením právnej istoty a legitímnych očakávaní strán, lebo ten, kto konal na základe dôvery v platný a účinný zákon, nemôže byť vo svojej dôvere k nemu sklamaný [viď tiež závery vyjadrené v rozhodnutí Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) sp. zn. PL. ÚS 36/1995].

9. Podľa právneho stavu účinného do 30. júna 2016 bolo dovolaním možné napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu iba vtedy, pokiaľ to zákon pripúšťal (viď § 236 ods. 1 O.s.p.). Dovolanie bolo prípustné proti každému rozhodnutiu vtedy, ak v konaní došlo k závažnejším procesným vadám uvedeným v § 237 ods. 1 O.s.p. Dôvody prípustnosti dovolania proti rozsudku vymedzoval § 238 O.s.p. a proti uzneseniu § 239 O.s.p.

10. V danom prípade je dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu, dovolanie ale nesmeruje proti rozsudku so znakmi, ktoré zakladali prípustnosť dovolania podľa § 238 O.s.p.

11. Vzhľadom na vyššie uvedené by dovolaťom sledovaný účel podania dovolania nastal len vtedy, ak v konaní došlo k niektorej z procesných väd uvedených v ustanovení § 237 ods. 1 O.s.p.

11.1. Procesné vady konania uvedené v § 237 ods. 1 písm. a/ až e/ a g/ O.s.p. neboli v dovolaní tvrdené a v dovolacom konaní ani nevyšli najavo.

11.2. So zreteľom na obsah dovolania najvyšší súd osobitne skúmal, či v konaní nedošlo k procesnej vade uvedenej v § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.

12. Žalovaný zastáva názor, že postupom súdov mu bola odňatá možnosť pred súdom konať. Pod odňatím možnosti pred súdom konať sa v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. rozumel procesne nesprávny postup súdu znemožňujúci realizáciu procesných oprávnení účastníka konania, ktoré mu poskytoval O.s.p. [v zmysle § 18 O.s.p. mali účastníci v občianskom súdnom konaní rovnaké postavenie a súd bol povinný zabezpečiť im rovnaké možnosti na uplatnenie ich práv - viď napríklad právo účastníka vykonávať procesné úkony vo formách stanovených zákonom (§ 41 O.s.p.), nazeráť do spisu a robiť si z neho výpisy (§ 44 O.s.p.), vyjadriť sa k návrhom na dôkazy a k všetkým vykonaným dôkazom (§ 123 O.s.p.), byť predvolaný na súdne pojednávanie (§ 115 O.s.p.), na to, aby mu bol rozsudok doručený do vlastných rúk (§ 158 ods. 2 O.s.p.)].

13. Žalovaný tvrdí, že napadnutý rozsudok je nedostatočne odôvodnený a z toho dôvodu nepreskúmateľný; v ním tvrdenej vlastnosti rozsudku vidí procesnú vadu konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.

13.1. Nepreskúmateľnosť rozhodnutia bola už dávnejšou judikatúrou najvyššieho súdu (R 111/1998) považovaná za procesnú vadu („inú vadu konania“) nezakladajúcu prípustnosť dovolania. Správnosť takého nazerania na právne dôsledky nepreskúmateľnosti potvrdili viaceré rozhodnutia ústavného súdu o sťažnostiach proti tým rozhodnutiam najvyššieho súdu, ktoré zotrvali na právnych záveroch súladných s R 111/1998 (viď napríklad rozhodnutia sp. zn. I. ÚS 364/2015, II. ÚS 184/2015 a III. ÚS 288/2015). Ústavný súd v náleze z 30. januára 2013 sp. zn. III. ÚS 551/2012 konštatoval, že „sa väčšinovým názorom svojich senátov priklonil k tej judikatúre najvyššieho súdu, ktorá prijala záver, že nedostatok riadneho odôvodnenia rozsudku nezakladá vadu konania podľa § 237 O.s.p., ale len tzv. inú vadu konania podľa § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p.“. Obdobne argumentoval ústavný súd v uznesení zo 14. januára 2015 sp. zn. III. ÚS 1/2015 a tiež v uznesení z 26. augusta 2015 sp. zn. I. ÚS 364/2015.

13.2. Na rokovaní občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu, ktoré sa uskutočnilo 3. decembra 2015, bolo prijaté zjednocujúce stanovisko, právna veta ktorého znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.“. Toto stanovisko, ktoré bolo publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 2/2016, považuje dovolací súd za plne opodstatnené aj v preskúmvanej veci.

13.3. Dovolací súd dodáva, že obsah spisu nedáva žiadny podklad pre to, aby sa na daný prípad uplatnila druhá časť predmetnej právnej vety - dovolaním napadnuté rozhodnutie uvádza skutkový stav, ktorý považoval odvolací súd za rozhodujúci, stanoviská procesných strán k prerokúvanej veci, výsledky vykonaného dokazovania, obsah odvolania a právne predpisy, z ktorých vyvodil svoje právne názory vysvetlené v odôvodnení. Treba mať na pamäti, že konanie pred súdom prvej inštancie a pred odvolacím súdom tvorí jeden celok a určujúca späťnosť rozsudku odvolacieho súdu s potvrdzovaným rozsudkom vytvára ich organickú (kompletizujúcu) jednotu. Ak aj odvolací súd v plnom rozsahu odkáže na dôvody rozhodnutia súdu prvej inštancie, stačí, ak v odôvodnení rozsudku iba poukáže na relevantné skutkové zistenia a stručne zhrnie právne posúdenie veci; rozhodnutie odvolacieho súdu v sebe tak zahŕňa po obsahovej stránke aj odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie.

13.4. Právo na určitú kvalitu súdneho konania, ktorej súčasťou je aj právo účastníka na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia, je jedným z aspektov práva na spravodlivý proces. Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva totiž aj povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (I. ÚS 46/05). Štruktúra práva na odôvodnenie je rámcovo upravená v § 157 ods. 2 O.s.p. Táto norma sa uplatňuje aj v odvolacom konaní (§ 211 O.s.p.). Právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia neznamena, že súd musí dať podrobnú odpoveď na každý argument účastníka konania, z odôvodnenia

rozhodnutia musia byť zrejmé všetky pre rozhodnutie podstatné skutočnosti objasňujúce skutkový a právny základ rozhodnutia (II. ÚS 76/07). Vychádzajúc z toho dospel dovolací súd k záveru, že právo dovolateľa na riadne odôvodnenie porušené nebolo. Odôvodnenie napadnutého rozhodnutia obsahuje nielen vysvetlenie skutkových zistení a záverov, ku ktorým dospel odvolací súd, ale tiež právne posúdenie týchto záverov. Za vadu konania v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. v žiadnom prípade nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv žalovaného.

13.5. Dovolateľ teda nedôvodne namietal, že mu (ním tvrdenou vlastnosťou odôvodnenia napadnutého rozsudku) bola odňatá možnosť pred súdom konať.

14. Pokiaľ ide o žalovaným vytýkané nedoručenie znaleckého posudku a ďalších listín pripojených k žalobe, súd prvej inštancie síce pochybil, keď nedoručil žalovanému spolu so žalobou aj znalecký posudok, na ktorého základe aj rozhodol, nesprávnosť tohto postupu však nemôže z materiálneho hľadiska opodstatňovať záver o takom jeho procesne nesprávnom postupe, ktorý by svojimi procesnými dopadmi dosahoval intenzitu vady konania odnímajúcej žalovanému možnosť pred súdom konať, resp. ktorý by zakladal prípustnosť jeho dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. O to viac je na mieste uvedený záver, ak sám žalovaný bol počas celého konania na súde prvej inštancie procesne nečinný a žiadnym spôsobom nevyužil na svoju obranu procesné oprávnenia poskytnuté Občianskym súdnym poriadkom (vyjadrenie sa k podanej žalobe, navrhnutie vykonania akýchkoľvek dôkazov, nahliadnutie do spisu, atď.). Dovolací súd poukazuje na to, že na pojednávaní konanom dňa 29. októbra 2014 súd prvej inštancie oboznámil prítomných účastníkov o všetkých dôkazoch (vrátane znaleckého posudku) ich prečítaním (č.l. 61 spisu), pričom žalovaný sa uvedeného pojednávania nezúčastnil a opätovne zostal nečinný.

14.1. V uvedenej súvislosti je potrebné poukázať na judikát R 39/1993, v ktorom najvyšší súd dospel k záveru, že „podmienka prípustnosti dovolania podľa § 237 písm. f/ O.s.p. (neskôr § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.) nie je splnená v prípade, že sa účastníkovi odňala možnosť konať pred súdom pre časť konania do takej miery, že účastník následne mohol uplatniť svoj vplyv na výsledok konania napr. tým, že mohol podať proti rozsudku, ktorý mu bol riadne doručený, odvolanie“.

14.2. Vzhľadom na uvedené a s poukazom na to, že žalovaný mal vytvorenú procesnú možnosť namietat nedostatky konania pred súdom prvej inštancie v odvolaní, najvyšší súd predmetnú dovoláciu námietku nepovažuje za dôvodnú.

15. Žalovaný tiež nesúhlasí s posúdením jeho ospravedlnenia neúčasti na pojednávaní dňa 29. októbra 2014. Rozhodnutie v jeho neprítomnosti považuje za porušenie práva na spravodlivý proces.

15.1. Podľa právnej úpravy účinnej do 30. júna 2016 pojednávanie bolo možné odročiť len z dôležitých dôvodov (§ 119 ods. 1 O.s.p.). Ak je dôvodom na odročenie pojednávania zdravotný stav účastníka alebo jeho zástupcu, návrh na odročenie pojednávania musí obsahovať aj vyjadrenie ošetrojúceho lekára, že zdravotný stav účastníka alebo jeho zástupcu neumožňuje účasť na pojednávaní. Za takéto vyjadrenie sa považuje vyjadrenie ošetrojúceho lekára, že účastník alebo jeho zástupca nie je schopný bez ohrozenia života alebo závažného zhoršenia zdravotného stavu sa zúčastniť pojednávania (§ 119 ods. 3 O.s.p.). Súd pokračuje v konaní, aj keď sú účastníci nečinní. Ak sa riadne predvolaný účastník nedostaví na pojednávanie ani nepožiadala z dôležitého dôvodu o odročenie, môže súd vec prejednať v neprítomnosti takého účastníka; prihladne pritom na obsah spisu a dosiaľ vykonané dôkazy (§ 101 ods. 2 O.s.p.).

15.2. V danom prípade súd prvej inštancie vec prejednal a rozhodol na pojednávaní dňa 29. októbra 2014 v neprítomnosti žalovaného. Zo spisu vyplýva, že tomuto pojednávaniu predchádzalo pojednávanie dňa 10. septembra 2014, ktoré bolo odročené z dôvodu pracovnej neschopnosti žalovaného. Predvolanie na pojednávanie dňa 29. októbra 2014 bolo žalovanému riadne a včas doručené 4. septembra 2014. Žalovaný dňa 28. októbra 2014 (deň pred pojednávaním) doručil súdu ospravedlnenie so žiadosťou o odročenie pojednávania z dôvodu neočakávanej služobnej cesty do zahraničia. Z úradného záznamu (č.l. 39 spisu) ďalej vyplýva, že súd si u zamestnávateľa telefonicky overil žalovaným uvádzané skutočnosti, pričom jeho kolega uviedol, že žalovaný sa nachádza v práci. Žalovaný v rámci odvolania (č.l. 80 spisu) napokon zmenil dôvod svojej neúčasti na predmetnom pojednávaní, keď uviedol, že ho v noci na 29. októbra 2014 postihli vážne zdravotné ťažkosti, ktoré tvrdenie zopakoval aj v podanom dovolaní. Ani túto skutočnosť však žalovaný nepreukázal, či už predložením potvrdenia o práceneschopnosti, alebo potvrdením o lekárskom vyšetrení.

15.3. So zreteľom na vyššie uvedené je dovolací súd toho názoru, že súd prvej inštancie postupoval v súlade so zákonom (§ 101 ods. 1 a 2 O.s.p., § 119 ods. 1 až 3 O.s.p.), nakoľko žalovaný nepreukázal dôležitý dôvod na odročenie pojednávania, keďže súdu ani dodatočne nepredložil lekárske potvrdenie, z ktorého by vyplývalo, že mu zdravotný stav neumožnil účasť na pojednávaní. Uvedené zistenia skôr svedčia o účelovosti ospravedlnenia žalovaného.

15.4. Dovolací súd preto konštatuje, že postupom, ktorý zodpovedal zákonu, nemohla byť žalovanému znemožnená realizácia jeho procesných práv v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.

16. Žalovaný prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. vyvodzuje tiež z toho, že mu nebolo doručené včas vyjadrenie žalobkyní k jeho odvolaniu a nebola mu poskytnutá primeraná lehota na jeho prípadné vyjadrenie.

16.1. Najvyšší súd už v rozhodnutí sp. zn. 3 Cdo 156/2014 publikovanom v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky ako judikát R 8/2016 uviedol, že „nevyhnutnou podmienkou zabezpečenia účinnej možnosti odvolateľa vyjadriť sa k úkonu protistrany svojou replikou je, že mu súd na toto vyjadrenie poskytne primeranú lehotu, ktorá nemôže byť kratšia ako päť dní“.

16.2. Vyššie uvedený judikát konštatoval, že v súlade s princípom „rovnosti zbraní“ (čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd) každá procesná strana musí mať rovnakú možnosť hájiť svoje záujmy a žiadna z nich nesmie mať podstatnú výhodu voči protistrane [viď napríklad rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len ESĽP“) vo veci Delcourt proti Belgicku z roku 1970]. V súlade s právom na kontradiktórne konanie musia mať procesné strany príležitosť nielen predložiť všetky dôkazy potrebné na to, aby ich návrh uspel, ale i oboznámiť sa so všetkými ďalšími dôkazmi a pripomienkami, ktoré boli predložené, s cieľom ovplyvniť rozhodnutie súdu a vyjadriť sa k nim.

16.3. Predmetný judikát tiež poukázal na to, že ESĽP vydal 13. januára 2015 rozsudok vo veci Trančíková proti Slovenskej republike, v ktorom sa zaoberal aj opodstatnenosťou námietky o nemožnosti vyjadriť sa k vyjadreniu protistrany v rámci odvolacieho konania. ESĽP v tomto rozsudku dospel k názoru, že aj keď vyjadrenie k odvolaniu neobsahuje žiadne nové skutočnosti alebo argumenty, ku ktorým by sa procesná strana už nebola vyjadrila v predchádzajúcom priebehu konania, a prípadne ide o vyjadrenie nemajúce vplyv na rozhodnutie odvolacieho súdu, musí byť druhému účastníkovi daná možnosť oboznámiť sa s ním, ak bolo formulované ako právna a skutková argumentácia. ESĽP v tomto rozsudku výslovne neuviedol, v akej lehote má byť vyjadrenie k odvolaniu doručené odvolateľovi, zo samej podstaty argumentácie ESĽP ale vyplýva, že nevyhnutným je nielen to, aby sa odvolateľ mal možnosť oboznámiť s obsahom vyjadrenia protistrany k jeho odvolaniu, ale (zároveň) to, aby mal možnosť účinne vyjadriť sa v čase pred rozhodnutím odvolacieho súdu. Nevyhnutnou podmienkou zabezpečenia účinnej možnosti odvolateľa vyjadriť sa k úkonu protistrany svojou replikou teda je, že mu bude vytvorená procesná možnosť vyhotoviť svoje stanovisko tak, aby mal dostatok času na jeho prípravu. Podľa názoru najvyššieho súdu vyjadreného v uvedenom judikáte by preto mal súd doručovať odvolateľovi vyjadrenie protistrany k odvolaniu tak, aby medzi doručením vyjadrenia odvolateľovi a rozhodnutím odvolacieho súdu neuplynul čas kratší ako päť dní. Ak tak súd nekoná, má jeho postup znaky procesnej vady uvedenej v § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.

16.4. V danom prípade sa žalobkyne vyjadrili k odvolaniu žalovaného v procesnom úkone doručenom súdu 17. marca 2015 (viď č.l. 89 až 110 spisu). Žalobkyne v tomto úkone podrobne skutkovo a právne argumentovali a polemizovali s uplatnenými odvolacími dôvodmi žalovaného. Predmetný procesný úkon žalobkyní zaslal dovolací súd žalovanému na vyjadrenie 17. júna 2015 (viď úpravu pre súdnu kanceláriu založenú v spise na č.l. 111). Odvolací súd vyhlásil svoj rozsudok 29. júna 2015.

16.5. Vzhľadom na to, že vyjadrenie žalobkyní k odvolaniu žalovaného bolo odvolacím súdom doručené žalovanému 2. júla 2015 a odvolací súd vyhlásil dovolaním napadnutý rozsudok (už) 29. júna 2015, je opodstatnené konštatovanie, podľa ktorého odvolací súd v predmetnej veci konal tak, že svojím postupom založil procesnú vadu konania znemožňujúcu realizáciu procesných práv (§ 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p.).

17. Dôvodom zakladajúcim prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. nebolo podľa doterajšej právnej úpravy nesprávne právne posúdenie veci (viď najmä judikát R 54/2012, ale aj viaceré

rozhodnutia najvyššieho súdu, napríklad sp. zn. 1 Cdo 62/2010, 2 Cdo 97/2010, 3 Cdo 53/2011, 4 Cdo 68/2011, 5 Cdo 44/2011, 6 Cdo 41/2011, 7 Cdo 26/2010 a 8 ECdo 170/2014), ani to, že súd (prípadne) nedostatočne zistil rozhodujúce skutkové okolnosti, nevykonával všetky navrhované dôkazy alebo nesprávne vyhodnotil niektorý dôkaz (viď judikáty R 37/1993 a R 125/1999, R 42/1993 a rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 85/2010, 2 Cdo 29/2011, 3 Cdo 268/2012, 3 Cdo 108/2016, 2 Cdo 130/2011, 5 Cdo 244/2011, 6 Cdo 185/2011, 7 Cdo 38/2012).

18. Pokiaľ sa v dovolaní namieta, že konanie je postihnuté aj inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ O.s.p., dovolací súd uvádza, že právna úprava účinná do 30. júna 2016 považovala vadu tejto povahy za relevantný dovolací dôvod, ktorý však prípustnosť dovolania nezakladal (pozri viaceré rozhodnutia najvyššieho súdu, napr. 3 Cdo 219/2013, 3 Cdo 888/2015, 4 Cdo 34/2011, 5 Cdo 149/2010, 6 Cdo 134/2010, 6 Cdo 60/2012, 7 Cdo 86/2012 a 7 Cdo 36/2011).

19. K vyššie uvedenému treba pripomenúť konštatovanie ústavného súdu, že „prípadný nedostatok riadneho odôvodnenia dovolaním napadnutého rozhodnutia, nedostatočne zistený skutkový stav alebo nesprávne právne posúdenie veci nezakladá vadu konania podľa § 237 písm. f/ O.s.p.“ (viď IV. ÚS 196/2014).

20. So zreteľom na konštatovanie, ktoré je vyjadrené v bode 16.5. tohto uznesenia, dospel najvyšší súd k záveru, že dovolanie žalovaného vyvolalo účinok, s ktorým právna úprava účinná do 30. júna 2016 spájala možnosť a zároveň povinnosť dovolacieho súdu uskutočniť meritórny dovolací prieskum. Tento účinok jej dovolania zostal zachovaný aj po uvedenom dni (§ 470 ods. 2 CSP).

20.1. Najvyšší súd na základe uvedeného uzatvára, že v konaní došlo k procesnej vade v zmysle § 237 ods. 1 písm. f/ O.s.p. tým, že nebola vytvorená účinná možnosť odvolateľa vyjadriť sa k úkonu protistrany svojou replikou. Vada tejto povahy bola podľa doterajšej právnej úpravy dôvodom, ktorý zakladal nielen prípustnosť dovolania, ale zároveň aj jeho dôvodnosť.

20.2. Rozhodovacia prax najvyššieho súdu sa do 30. júna 2016 ustálila na tom, že ak v konaní došlo k procesnej vade uvedenej v § 237 ods. 1 O.s.p, dovolaním napadnuté rozhodnutie je potrebné zrušiť bez toho, aby sa dovolací súd zaoberal správnosťou právnych záverov, na ktorých spočíva zrušované rozhodnutie súdu (viď napríklad rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 1 Cdo 44/2015, 2 Cdo 111/2014, 3 Cdo 4/2012, 4 Cdo 263/2013, 5 Cdo 241/2013, 6 Cdo 591/2015, 7 Cdo 212/2014, 8 Cdo 137/2015).

21. Ak je dovolanie dôvodné, dovolací súd napadnuté rozhodnutie zruší (§ 449 ods. 1 CSP). Ak dovolací súd zruší napadnuté rozhodnutie, môže podľa povahy veci vrátiť vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, zastaviť konanie, prípadne postúpiť vec orgánu, do ktorého právomoci patrí (§ 450 CSP). Najvyšší súd v súlade s týmito ustanoveniami napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

22. Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

23. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazaní právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP).

24. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.